

Hvordan kan en plejefamilie rumme et sårbart barn?

Af Lone Sørensen og Inger Thormann,
henholdsvis stedfortræder og psykolog på Skodsborg Observations og behandlingshjem.

I de seneste måneder har vi på Skodsborg Observations og behandlingshjem, stillet os dette spørgsmål.

Institutionen er under afvikling. Børnene skal så vidt muligt ud i varige anbringelser, overvejende i plejefamilier. Nogle af børnene er ikke fuldt ud ”udredte”, og der er endnu et arbejde at gøre med undersøgelser og afdækning af forskellige udviklingsområder hos det enkelte barn, inden de er færdig behandlede og rustede til miljøet i en plejefamilie.

I forløbet er det blevet klart for os, at flere af de kommuner, som vore anbragte børn kommer fra, ikke kan foreslå konkrete plejefamilier. De har ikke nogen, og kan ej heller finde nogen, som tør påtage sig opgaven. Andre kommuner foreslår plejefamilier, som vi besøger og drøfter den konkrete opgave

med.

Tidligere blev der som regel peget på plejefamilier med kompetencer inden for området. Der var som regel tale om plejeforældre, hvor mindst den ene af plejeforældrene havde en pædagogisk uddannelse, var sygeplejerske eller lærer, og i de fleste tilfælde var der tale om erfarne plejeforældre, der tidligere havde haft plejebørn og derfor havde de fornødne erfaringer med samarbejde med barnets forældre, med hospitaler, Familieambulatoriet, diverse klinikker for særlige handikaps m.v. De plejeforældre der aktuelt er blevet forslået til institutionens sårbare børn har ofte ikke disse kompetencer.

Eksempel Kira

Vi bliver bekymrede for, hvorvidt en plejefamilie kan løse en konkret opgave. Plejeforældrene har ikke tidligere haft plejebørn, og ingen af plejeforældrene har en pædagogisk uddannelse. Plejeforældrene har gennemført grundkursus.

Vil de kunne rumme lille Kira på knapt to år? Vil de kunne ændre deres hverdag, vil de kunne undvære baggrundsmusikken og TV programmer i dagtimerne? Vil de kunne reducere besøg af venner

og familie i hjemmet, og vil de biologiske børn kunne gå på kompromis med deres hverdag for at imødekomme plejebarnets behov i måske et halvt, måske et helt år, og derved skåne Kira for unødige overstimulation? Vil de kunne rumme hyppige besøg af Kiras forældre? Vil de kunne respektere Kiras forældre på den måde, at hun ikke kalder dem mor og far med ved deres fornavne?

Vi kan ikke vide det. Men vi må tro på, at de er blevet godkendt, fordi de KAN.

Kira er født af en stofmisbrugende mor. Straks efter fødselen udviklede Kira behandlingskrævende abstinenser. Kira fik diagnosen NAS, det Neonatale Abstinens Syndrom. Hun blev behandlet/nedtrappet med fenemal og opiumsdråber. Kira havde svært ved at komme i trivsel. Godt 4 uger gammel blev Kira overført til børnehjemmet i Skodsborg. I ugerne inden Kiras flytning, havde den udpegede primærpædagog lært hende at kende ved hyppige besøg på hospitalet.

Kira var ekstremt sansesart. Hun blev forstyrret af lys, lyd og berøring. Hun reagerede på selv små forandringer i hverdagen. Hun fik fra starten hjælp af vores fysioterapeut, og personalet fik vejledning i, hvordan de kunne håndtere Kira optimalt. Hendes krop var sart og tålte knap nok berøring. Hvordan kunne hun holdes om, være på arm uden at det blev for meget for hende? Kira blev svøbt i sin dyne under måltiderne, og i det hele taget.

Kira sitrede og fik blåmarmorert hud, når hun fik tøjet af, hvorfor hun blev badet delvist påklædt. Langsomt fik hun positive erfaringer med at komme i bad.

Senere reagerede hun voldsomt på at komme ud af sine vante omgivelser, ud i det store hus og ud i haven. Beskyttet på primærpædagogens arm eller beskyttet i sin barnevogn blev verden langsomt

introduceret for Kira. Alt blev italesat. Hele tiden satte primærpædagogen ord på de nye ting, der skulle ske. Dette beroligede tydeligt Kira. Stimulationen tiltog i meget små doser af gangen. Vand, græs og sand blev introduceret. Larmen fra Strandvejen var forstyrrende, men turen til skoven med dens ro, gik nu engang over strandvejen. Hvert lille skridt blev nøje planlagt, og der blev taget hensyn til, at det var primærpædagogen, der puttede til god nat efter en ny og ”forstyrrende” oplevelse.

Da Kira var godt et år gammel kunne hun tåle bølgernes skvulp, og lyden af Kystbanetoget, der kørte på lang afstand. Primærpædagogen konstaterede, at ”toget larmer”, mens hun holdt sig for ørerne, og Kira gjorde det samme. Kira blev anerkendt med sin sansesarthed.

1½ år gammel vurderede vi, at Kira kunne fortsætte sin behandling i en plejefamilie. Efter 4 måneders søgen besluttede Kiras opholdskommune, at hun skulle have ophold i en konkret plejefamilie.

Ville de kunne løse opgaven?

Vores første møde gav håb. Inden det første møde med Kira havde Skodsborgs psykolog og børn og ungekonsulenten en samtale med plejemoderen Lotte. Hun var glad for den opgave hun skulle i gang med, og hun var ydmyg i sin holdning. Hun ville gerne lære af os, lære om Kira og om hvordan hun kunne gøre det bedste i sin tilnærmelse til hende.

Plejemoderen kom alene, for at gøre det lettere for Kira. Primærpædagogen var på arbejde, og hun havde fra morgenstunden fortalt Kira, hvad der skulle ske. Hun forstod, at ”der er fundet en plejefamilie til dig”. ”Du skal langsomt lære dem at kende. I dag skal du møde din plejemor. Hun hedder Lotte.”

Lotte fik fortalt, at hun skulle være forsigtig, være på afstand i de første besøg. Hun skulle ikke nødvendigvis røre ved Kira ved første møde, men hun kunne invitere Kira til en leg på gulvet, hvor Kira kunne føle sig fri til at gå til og fra, til at søge nærhed eller lægge afstand til plejemoderen, alt efter behov. For øvrigt ville primærpædagogen være ”ved siden af” under hele besøget, og hun ville guide plejemoderen.

Plejemoderen viste lettelse ved denne vejledning.

Efterfølgende startede første møde med Kira i hendes daglige omgivelser. Der var dug på bordet, blomster, kage og kaffe og saftvand til Kira. Bordplanen var langt fra tilfældig. Kira sad ved siden af sin primærpædagog. Overfor sad psykologen og plejemoderen og for bordenden sad børn og ungekonsulenten.

Situationen blev italesat af psykologen. ”Kira, i dag er en helt særlig dag. Du skal møde din plejemor Lotte for første gang. Og her sidder hun. I skal langsomt lære hinanden at kende. Det tager lang tid, at lære nye mennesker at kende. Lotte vil komme mange gange. Ninna hjælper dig. Du skal blive ved med at se mor og far, selv om du lærer din plejefamilie at kende, og en dag flytter du til deres hus.”

Og hermed var udslusningen af Kira til plejefamilien startet og planlagt til at omfatte i alt 12 samvær mellem plejefamilie og Kira. Herudover var der planlagt en midtvejsevaluering, med deltagelse af alle involverede parter. Plejeforældre, forældre, sagsbehandler, børn og ungekonsulent og medarbejdere fra Skodsborg.

Tiden vil vise, hvorvidt plejefamilien kan rumme Kira. Men vi tror, at de kan. Deres holdning til samarbejdet med os og deres bestræbelser på at gøre det, som vi havde defineret som ”det bedste” har stor betydning for det samarbejde, som er så vigtigt.

Plejeforældrene fik ”lektier for. De læste faglitteratur, om børn født af rusmiddel afhængige mødre, og de læste udvalgte beskrivelser af Kira, igennem de 1½ år hun havde haft ophold hos os. De lavede et lille album til Kira med billeder af familiemedlemmerne, at huset og dyrene. Noget der vakte begejstring hos Kira.

Når vi tror på denne anbringelse, spiller det en afgørende rolle, at børn og ungekonsulent vil følge familien tæt. Plejeforældrene vil modtage supervision mindst en gang om måneden, og Kiras primærpædagog vil sikre en optimal overførsel af Kira ved at aflægge et par ”efterbesøg”.

Når dette skrives, efter et forløb, hvor mange små børn fra Skodsborg har haft brug for en plejefamilie, kan det undre, at det er så svært at finde plejefamilier i dagens Danmark.

Mon ikke det også kommer bag på arkitekterne bag Barnets Reform?

Faglitteratur:
”Hånden på hjertet. Omsorg for det lille barn i krise”. I. Thormann og C. Guldborg: Hans Reitzels Forlag 1995.

Billedets betydning

Tænk på mig... - jeg er ensom

*Hvordan finder jeg styrken?
Hvor finder jeg kærligheden?
Hvordan skal jeg finde
livsglæden?*

*Jeg er beskeden, men hvad er jeg
værd?
- jeg har kun én barndom, må jeg
erindre.....*